คู่มือท่องเที่ยว
โอท็อปลพบุรี

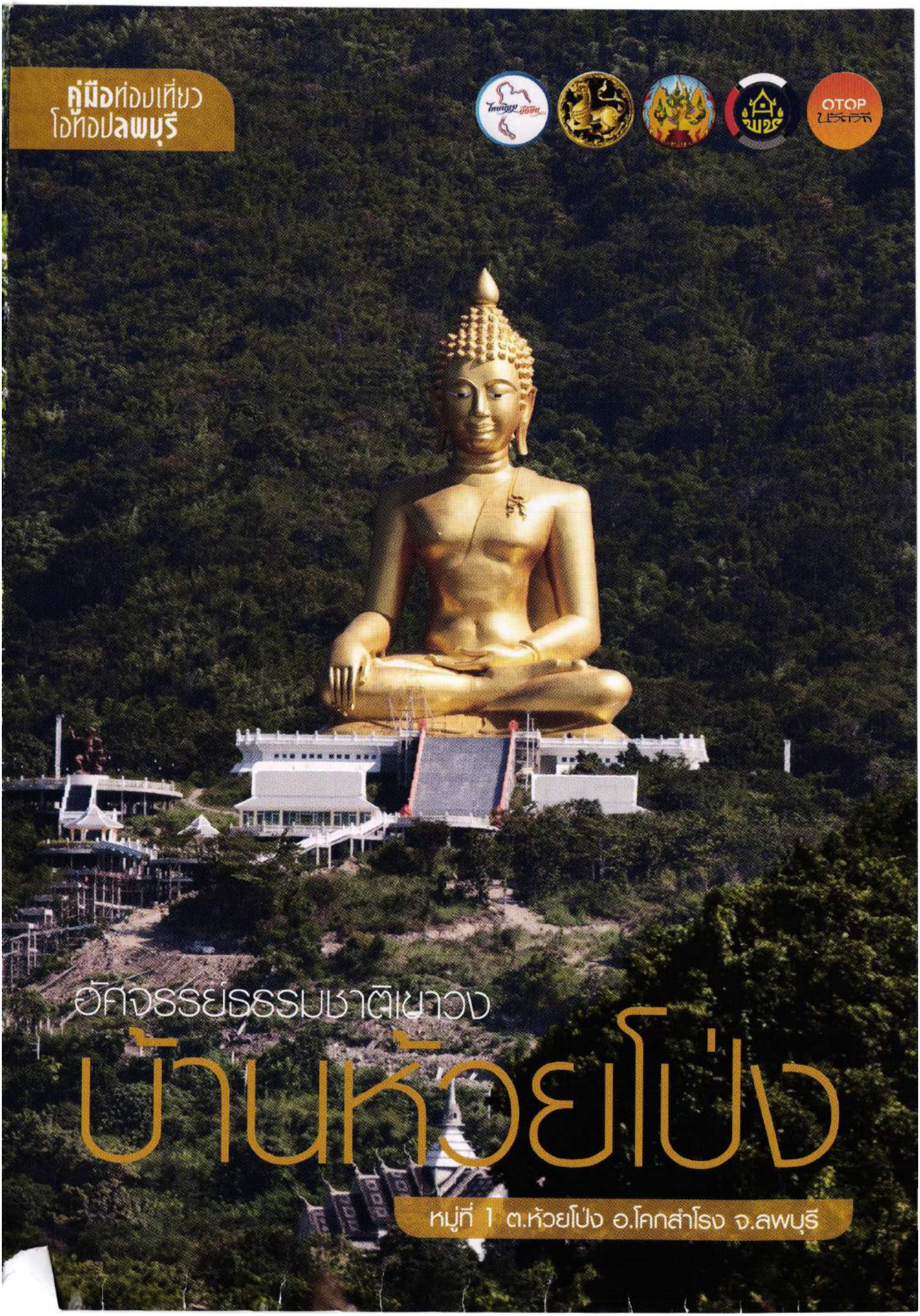

อัศจรรย์ธรรมชาติเขาวง

บ้านห้วยโป่ง

หมู่ที่ 1 ต.ห้วยโป่ง อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

สารบัญ
CONTENTS

3 **คำนำ**
4 **ปูมหมู่บ้าน** : จากดินโป่งสู่ชื่อหมู่บ้าน
5 **บ้านฉันน่าเที่ยว** : 3,790 ขั้น พิสูจน์ความศรัทธา ชมวิวที่สูงที่สุดในลพบุรี
8 **วิถีชุมชน** : งานศิลป์ลวดลายบนด้ามไม้กวาดของลุงสมหวัง วงศ์สา
10 **ของฝากโอทอปนวัตวิถี** : ไม้กวาดและงานจักสาน
12 **ลิ้มลองอาหารถิ่น** : สำรับคาวหวานสูตรโบราณ
15 **เสน่ห์บ้านฉัน** : เสน่ห์การกินอาหารไทย ก๋วยเตี๋ยวผัดไทย

คำนำ

ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นยุทธศาสตร์ใหม่ในการสร้างความมั่นคงให้เศรษฐกิจฐานราก ภายใต้แนวคิด ร่วมสุข ร่วมวิถี ร่วมสมัย (Happiness Oriented) โดยจังหวัดลพบุรีเป็นหนึ่งในจำนวน 55 เมืองรอง นำเสนอชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 34 หมู่บ้าน ในพื้นที่ 11 อำเภอ แต่ละชุมชนท่องเที่ยวพร้อมเป็นเจ้าบ้านที่ดี ส่งความสุขสู่ผู้มาเยือนด้วยรอยยิ้มที่สดใสอย่างเป็นมิตร นำเรื่องเล่าที่น่าสนใจล้วนชวนให้ติดตาม ความลับจากประสบการณ์แห่งภูมิปัญญาและเสน่ห์ดึงดูดด้วยประเพณีวัฒนธรรมที่สร้างความประหลาดใจ และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นแก่นแท้ของวิถีชุมชน

ด้วยอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของแต่ละหมู่บ้าน เป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากค้นหา สร้างประสบการณ์ใหม่ในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน ไม่ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ ตามรอยเส้นทางให้ศรัทธาด้วยความเป็นพุทธศาสนา วัด โบสถ์ คือศูนย์รวมของชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมความเป็นอยู่เริ่มต้นจากที่นี่ เส้นทางแห่งประวัติศาสตร์ในการเสด็จประพาสของพระพุทธเจ้าหลวง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในแต่ละสถานที่ล้วนเป็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่น่าเรียนรู้และระลึกถึง โบราณสถานโบราณวัตถุสะท้อนถึงรากเหง้าของแผ่นดินที่ชวนให้ติดตาม การเข้าถึงเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนที่เนิบช้า มีความสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ชาวบ้านต่างพร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสในอีกมิติหนึ่งของชีวิต หรือหากได้ไปถึงท้องถิ่นหมู่บ้านไหนก็ไม่น่าพลาดลิ้มลองอาหารพื้นบ้านที่มีแตกต่างกัน หรือเลือกซื้อร่วมกิจกรรมในการทำผลิตภัณฑ์ชุมชนจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่าอัศจรรย์ยิ่ง

คู่มือท่องเที่ยวโอทอปนวัตวิถีเล่มนี้ จะเป็นแนวทางในการวางแผนท่องเที่ยวในอีกรูปแบบ **"มาเที่ยวบ้านฉัน แล้วคุณจะรัก"**

ปูม
หมู่บ้าน

จากดินโป่ง
สู่ชื่อหมู่บ้าน

100 กว่าปีมาแล้ว ประมาณสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวบ้านเขาพุคา นำโดยหมื่นต้น (ต้นตระกูลน้อยเจริญ) ได้อพยพหนีโรคระบาดจากบ้านเขาพุคา ซึ่งสมัยนั้นบ้านเขาพุคาตั้งอยู่ระหว่างเขาสะพานนาคและเขาพุคา มีโบสถ์เก่าร้างอยู่ ซึ่งมีโบราณวัตถุคือ ลูกนิมิต 5 ลูก เป็นลูกหินขนาดใหญ่ ปัจจุบันอยู่ที่วัดเขาวงพระจันทร์ ช่วงที่เกิดโรคระบาด ชาวบ้านได้อพยพหนีแยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานกันใหม่ ส่วนที่ย้ายไปบ้านห้วยโป่ง ก็ได้มีจัดตั้งเป็นตำบลห้วยโป่งในเวลาต่อมา ที่มาของชื่อห้วยโป่งนั้น มาจากพื้นที่นี้อยู่ติดลำธารห้วยโป่งและบริเวณบ่อน้ำโบราณของหมู่บ้าน มีดินโป่งซึ่งเป็นดินพิเศษที่มีเกลือแร่ สัตว์ป่า พวกเก้ง กวาง ช้าง ต่างมากินดินโป่งจนเป็นหลุมลึก ลำน้ำห้วยโป่ง มีต้นน้ำจากเทือกเขาวงพระจันทร์และเขาพุคาไหลมารวมกัน ซึ่งปัจจุบันต้นน้ำนี้คืออ่างเก็บน้ำห้วยโป่งที่กักเก็บน้ำไว้ใช้อุปโภคบริโภคประจำหมู่บ้าน

บ้านฉัน
น่า
เที่ยว

3,790 ขั้น พิสูจน์ความศรัทธา ชมวิวที่สูงที่สุด ในลพบุรี

เขาวงพระจันทร์ ตั้งอยู่บนภูเขาที่สูงระดับน้ำทะเล 650 เมตร เป็นภูเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดลพบุรี มีองค์พระใหญ่ **"พระศุภโชค"** ตั้งตะหง่านโดดเด่นบนยอดเขา เป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศไทย สามารถเดินขึ้นสู่ยอดเขาด้วยทางบันได ประมาณ 3,790 ขั้น ใช้เวลาเดินเท้าประมาณ 2 ชั่วโมง เมื่อถึงยอดเขาจะมองเห็นวิวทิวทัศน์กว้าง 360 องศา สวยงามคุ้มค่า ทางบันไดทุก ๆ 500 ขั้น จะมีป้ายบอกไว้เพื่อมีกำลังใจพิชิตเป้าหมาย เหล่าพุทธศาสนิกชน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมมานมัสการรอยพระพุทธบาท สักการะเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์หลายองค์ ทั้งพระจีน องค์เทพเจ้ากวนอู องค์พระถังซัมจั๋ง องค์เจ้าพ่อไต่เสี่ย องค์พระโพธิสัตว์กวนอิม และแม่นางประจันต์

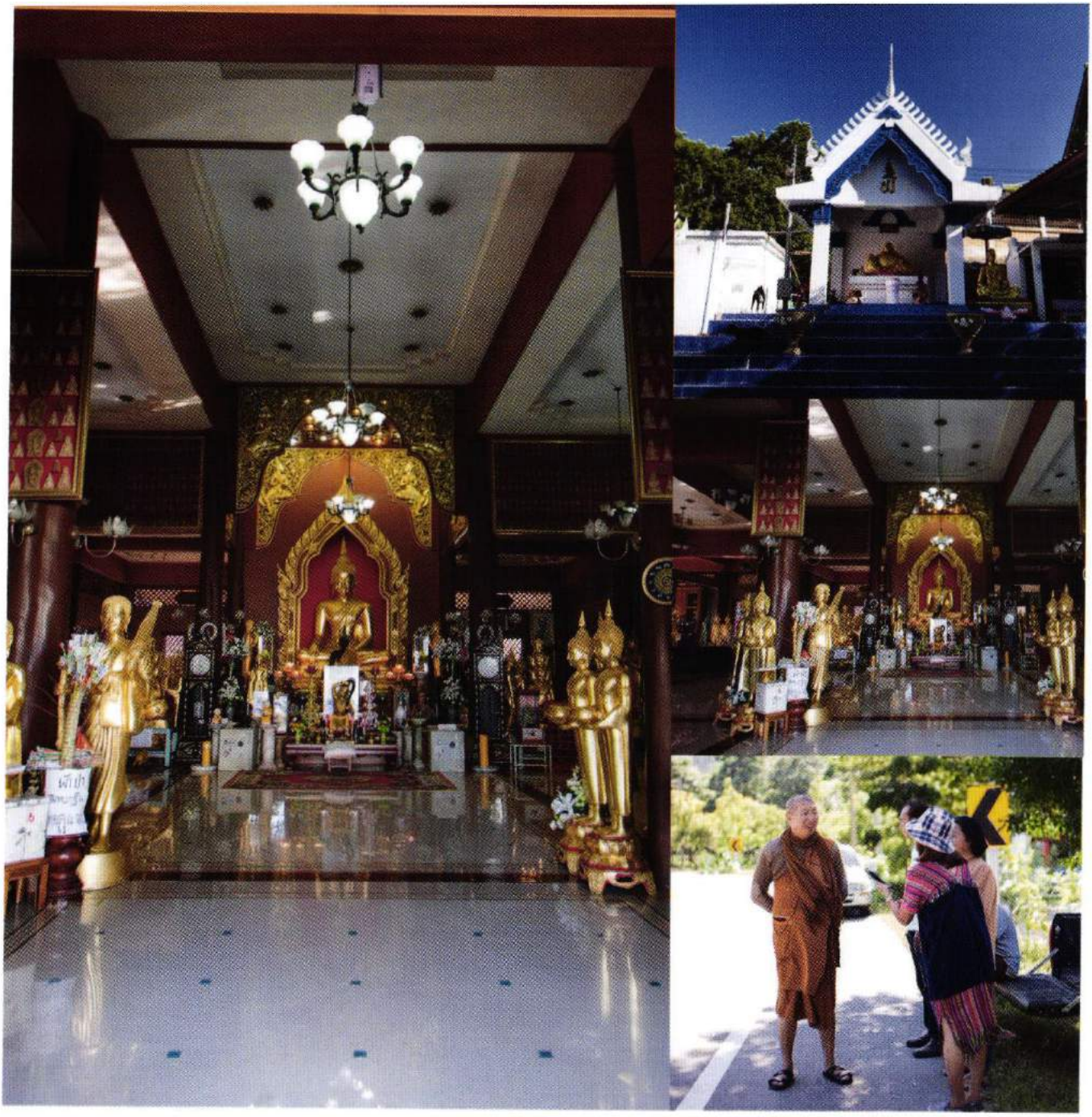

ตั้งแต่ พ.ศ. 2496 หลวงปู่ฟัก ภัททจารี พระวิปัสสนากรรมฐาน ได้ปักกลดอยู่บนเขา หลังจากที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสก็เริ่มพัฒนาวัดเรื่อยมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 สร้างหอเทพ สร้างสิ่งต่าง ๆ ไว้มากและเป็นผู้สร้างและก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ด้วย หลวงปู่ฟัก เยือกเย็น สงบ มีเมตตากรุณา เป็นที่เลื่อมใสของบรรดาศิษยานุศิษย์ หลวงปู่ท่านบอกว่า *"บนยอดภูเขาวงพระจันทร์นี้ ให้ท่านทุกอย่าง เจริญพระธรรมพระกรรมฐาน ทำจนได้จิตละเอียด สามารถสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ได้ หลวงปู่ท่านสำเร็จคุณวิเศษ ณ บนยอดเขาวงพระจันทร์นี่เอง"* จากบทความตอนหนึ่งในหนังสือประวัติท่าน ช่วงที่หลวงปู่มีอายุ 76 ปี เป็นช่วงที่วัดเขาวงพระจันทร์คึกคักที่สุด มีลูกศิษย์ ประชาชน นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างไม่ขาดสาย

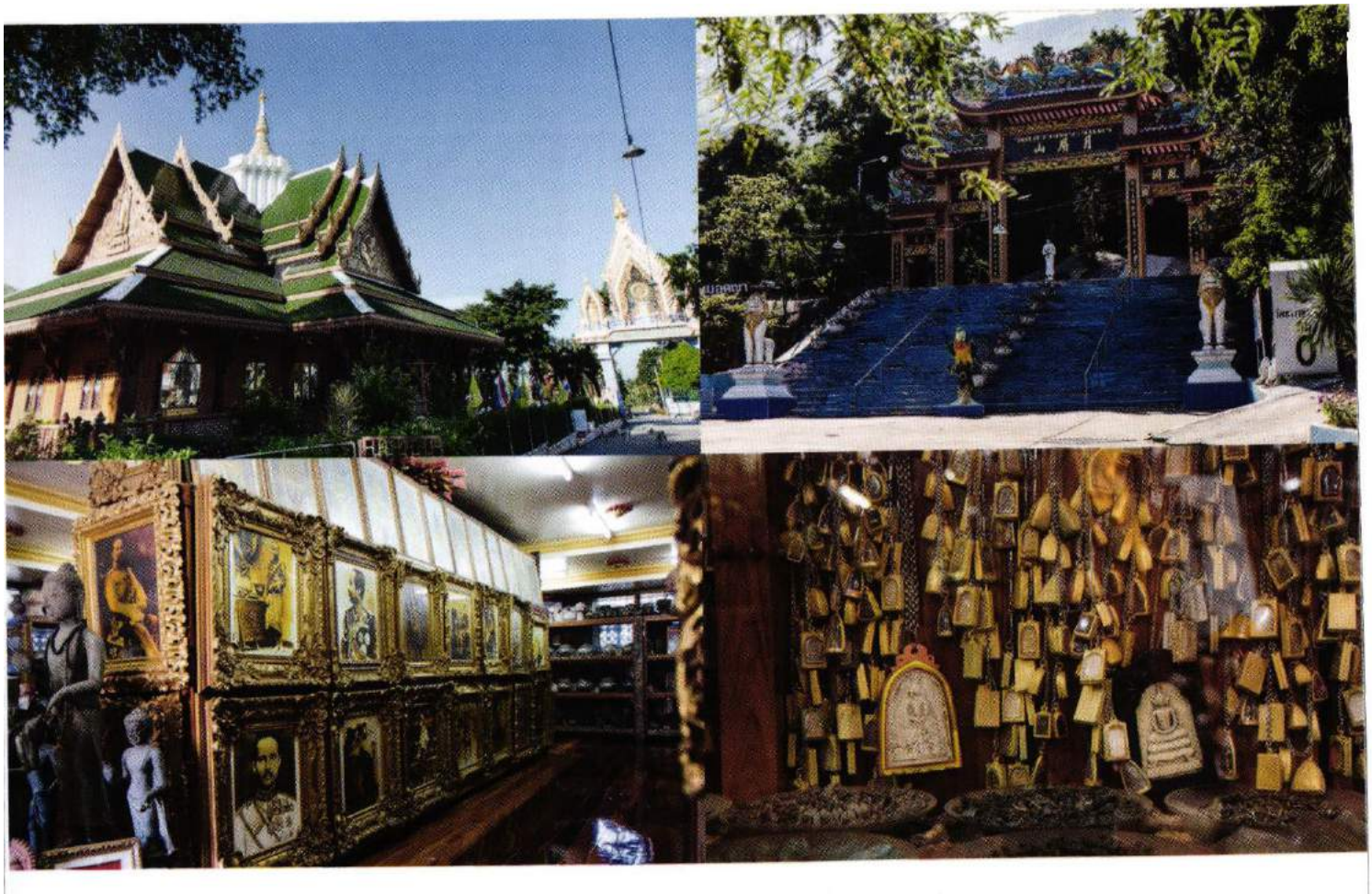

พิพิธภัณฑ์ของสะสมหายาก

หลวงปู่ฟักสะสมของเก่าและรวบรวมไว้เป็นจำนวนมากหลายหมื่นชิ้น ของเก่าสะสมบางชิ้น มีอายุเป็น 1,000 ปี บางชิ้นท่านอาจไม่เคยเห็น บางชิ้นก็เป็นของแปลก เช่น ต้นปลัดขิก ท่านจึงดำริสร้างพิพิธภัณฑ์เมื่อ 12 ปีมาแล้ว สร้างเป็นอาคาร 3 ชั้น ตั้งบนไหล่เขา เป็นพิพิธภัณฑ์โบราณวัตถุและวัตถุมงคลไม่สามารถประเมินราคาได้ หลวงปู่ท่านพูดเสมอว่า *"สรรพสิ่งล้วนไม่เที่ยง ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ลูกหลานได้เห็นได้เรียนรู้ได้ศึกษามีเรื่องราวเกือบทุกชิ้น"* อย่างเหรียญโลหะพระขนาดใหญ่เกือบ 1 ฟุต แต่ละเหรียญระบุชื่อหลวงพ่อ ระบุปีที่ผลิต ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วงราวประมาณ พ.ศ. 2400 ทั้งนั้น หลวงปู่ฟักเคยเล่าว่า ชาวบ้านได้ขุดพบหีบเหรียญเหล่านี้ 40 กว่าปีมาแล้ว แล้วนำมาถวาย จึงนำมาจัดแสดงให้ชมกัน อาคารพิพิธภัณฑ์แบ่งการจัดแสดงเป็น 3 ชั้น ชั้น 1 โบราณวัตถุ 7,000 กว่าชิ้น เครื่องปั้นดินเผา 1,200 กว่าชิ้น อย่างกาน้ำชาดินเผาเป็นร้อย ๆ ใบ หลากหลายรูปทรง เป็นของเก่าเก็บสะสม ชั้น 2 จัดแสดงพระเครื่องมากมายจริง ๆ ต้องมาเห็นกับตาแล้วคุณจะทึ่ง ชั้น 3 จัดแสดงพระฉายาลักษณ์รัชกาลที่ 5 ขนาดใหญ่ใส่กรอบหลุยส์สวยงาม หลายภาพเป็นภาพที่ไม่เคยเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน หลวงปู่ฟักเคยบอกไว้ว่า *"มนุษย์เราวัตถุเหนือใจ เราถึงต้องวิ่งหาวัตถุ แต่ตัวท่านใจเหนือวัตถุ อยู่เฉย ๆ วัตถุวิ่งเข้าหา"*

พิพิธภัณฑ์วัดเขาวงพระจันทร์ เปิดเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 9.00 – 16.00 น.

วิถี
ชุมชน

งานศิลป์ลวดลาย บนด้ามไม้กวาดของ ลุงสมหวัง วงศ์สา

นับจากวันนี้...คุณจะเห็นคุณค่าของไม้กวาดดอกหญ้า ไม่ใช่ไม้กวาดธรรมดาที่คุณเอาไปซ่อนกอง ๆ ไว้หลังบ้านหรือข้างถังขยะอีกต่อไป เพราะวันนี้คุณสามารถนำ **ไม้กวาดด้ามงาม** แขวนประดับที่ฝาผนังเป็นของตกแต่งได้เลย ซึ่งกว่าจะเป็นด้ามไม้กวาดที่มีลวดลายนั้น ต้องใช้ความละเอียดพิถีพิถันในการทำให้ลำไม้ไผ่ธรรมดา มีลวดลายสวยเป็นธรรมชาติ นี่คือภูมิปัญญาชุมชนที่เป็นมรดกตกทอดมาหลายสิบรุ่น

ลุงหวังแห่งบ้านห้วยโป่ง สืบทอดการทำลวดลายด้ามไม้กวาดจากยายแจ๋ว ซึ่งคุณยายเคยทำลวดลายบนไม้ตะพดหัวงอตั้งแต่บรรพบุรุษ ไม้ตะพดเป็นไม้เท้าช่วยค้ำพยุงในการเดินลงจากเรือนของชายไทยสมัยโบราณ และมักถือติดตัวเป็นเครื่องประดับประจำตัวที่เดียว ลวดลายและหัวของไม้ตะพดจึงมีการออกแบบให้สวยงาม ที่สำคัญไม้ตะพดกลายเป็นของขลังของเหล่าเกจิอาจารย์ เป็นของสะสม และยังเป็นแฟชั่นการแต่งกายในยุคโบราณ

ปัจจุบันลุงหวังเป็นอาจารย์สอนทำด้ามไม้กวาดให้มีลวดลายแก่ชุมชนบ้านห้วยโป่ง วิธีการทำ เริ่มจากคัดเลือกไม้ไผ่ที่มีอายุ 1 ปี ลำต้นต้องตรง ตัดความยาวให้ได้ 80 เซนติเมตร ล้างทำความสะอาด ตากให้แห้งสนิท นำมาตัดแต่งลำให้ตรงด้วยการลนไฟ ขัดลำไม้ให้ผิวเรียบเกลี้ยงก่อนใช้เทคนิคตกแต่งเป็นลวดลายต่าง ๆ ด้วยการลนไฟ นาบด้วยโลหะ ก่อนนำไปสานมัดติดกับดอกหญ้า เพื่อทำเป็นไม้กวาดดอกหญ้าด้ามไม้สวยงาม นอกจากนั้นคุณลุงและเพื่อนในชุมชนยังทำไม้กวาดทางมะพร้าว ถักสานตะกร้าหวายจากไม้ไผ่อีกด้วย

ติดต่อ *: ลุงสมหวัง วงศ์สา*
โทรศัพท์ : 08 6287 9588

ของฝาก
โอทอป
นวัตวิถี

ไม้กวาด และงานจักสาน

ไม้กวาดอ่อนด้ามลาย

ผลิตภัณฑ์ชุมชนของบ้านห้วยโป่งที่ขายดี มีพ่อค้าคนกลางมาสั่งไปขายกันมาก คือ ผลิตภัณฑ์งานฝีมือจักสาน **"ไม้กวาดอ่อนด้ามลาย"** พิถีพิถันในการทำลวดลายสวยงามบนด้าม ไม้ไผ่ที่คัดเลือกลำพอดี จับถนัดมือ ตัวไม้กวาดอ่อนทำจากดอกหญ้า มัดถักอย่างแน่นหนา เพื่อให้มีความคงทนในการใช้งาน นานกว่าทั่วไปถึง 4 เท่า **"ไม้กวาดแข็ง"** ของชุมชนบ้านห้วยโป่ง ได้รับความนิยม เส้นไม้กวาดแข็งแรง ใช้ความละเอียดอ่อนในการคัดเลือกทำให้ใช้ได้นาน มีน้ำหนักกำลังเหมาะใช้ในการกวาดล้างลานพื้นหรือเก็บกวาดใบหญ้า

"ตะกร้าสาแหรก" ประกอบด้วย กระบุง คานหาบ และสาแหรก สำหรับงานหัตถกรรมของที่นี่ สานกระบุงเป็นลวดลายสวยงาม ใช้สีธรรมชาติ น้ำหนักสีดูสวยงามคลาสสิก การใช้โครงไม้ไผ่ทำอย่างประณีต สาแหรกเป็นส่วนที่รับน้ำหนักจึงเลือกใช้หวายเส้นแข็งแรง งามฝีมือแบบนี้ เห็นแล้วรู้เลยว่าเป็นผลงานของผู้เฒ่าที่เก่งกล้างานฝีมือไม่น้อยทีเดียว ปัจจุบัน ได้รับออเดอร์พิเศษมากมายจากโรงแรม เพื่อใช้ประกอบตกแต่งห้องอาหาร

"ตะกร้าหวายจักสาน" ตะกร้าทรงยอดฮิตคือรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า เพราะจุของได้มากกว่าทรงกลม ไม่เปลืองเนื้อที่ในการเก็บด้วย เมื่อไปถึงบ้านห้วยโป่ง ต้องไม่พลาดแวะไปดูงานจักสาน แล้วคุณจะรู้ซึ้งถึงคุณค่าของงานฝีมือ กว่าจะสอดเส้นริ้วขัดขึ้นลงให้เป็นลวดลายคลาสสิกสวยงามช่างเป็นงานที่ประณีต ที่ต้องใส่ใจในทุกรายละเอียด ขอบอกว่าเมื่อไปถึงแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านห้วยโป่ง เหมาซื้อมาหลาย ๆ ใบไปฝากเพื่อน ๆ ญาติผู้ใหญ่ได้เลย รับรองว่าถูกใจ *"สมัยก่อนหากไปวัดแต่ละครั้ง เขาจะไม่ไปดูเรื่องการแต่งตัวกันหรอก แต่จะดูว่าตะกร้าของใครงามกว่าใครต่างหาก"* คุณป้าเล่าให้ฟังก่อนเราจะลากลับกัน

ตะกร้าหวายจักสาน
ตะกร้าสาแหรก
ไม้กวาดแข็ง

ลิ้มลอง
อาหาร
ถิ่น

สำรับคาวหวาน
สูตรโบราณ

หากคิดถึงขนมหวานไทยสูตรโบราณ ถ่ายทอดฝีกปรือจากบรรพบุรุษต้นตำรับ ขอหยิบชิมขนมหวานเมนูแรก "**ขนมข้าวโพด**" โดดเด่นด้วยแพ็กเกจจิ้งที่คงความเป็นธรรมชาติเป็นศิลปะท้องถิ่น ที่เห็นคุณค่าของเปลือกข้าวโพด นำมาห่อเครื่องแป้งที่นวดเป็นเนื้อเดียวกันของแป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียวและเนื้อข้าวโพดสับละเอียดและสับหยาบ ผสมเนื้อมะพร้าวขูดเส้นคลุกให้เข้ากัน ใส่กะทิเพิ่มความหอม ได้รสหวานมันเค็ม "**ขนมกล้วยหน้านวล**" ชาวบ้านห้วยโป่งปลูกต้นกล้วยกันเกือบทุกบ้าน ต้นกล้วยเป็นต้นที่ให้สารพัดคุณประโยชน์ ขนมกล้วยชิ้นสี่เหลี่ยมหน้ากะทิโรยงาขาวชวนรับประทาน วิธีการทำไม่ยาก ลองทำเองก็ได้ ใช้กล้วยน้ำว้าสุกห่ามบดละเอียด ผสมแป้งข้าวเจ้า แป้งมัน น้ำตาล เกลือป่น เนื้อมะพร้าวขูดละเอียดผสมหัวกะทิ นวดเป็นเนื้อเดียวกัน จะเทใส่พิมพ์ หรือจะใช้ภาชนะใบตอง นำไปนึ่งจนได้ที่แล้วค่อยราดกะทิอีกชั้น "**ขนมสายบัวในถ้วยตะไล**" แค่ชื่อขนมสายบัวก็ชวนให้ชิม 4 - 5 ถ้วย ขนมหวานไทยเหมาะรับประทานคู่กับน้ำชายามบ่ายหรือกาแฟสักถ้วย ขนมฝรั่ง เค้ก คุกกี้ ชิดซ้ายได้เลย ชาวบ้านเลือกใช้สายบัวเฉพาะดอกสีแดงเท่านั้น เพราะให้ความหอมบดละเอียดคลุกกับแป้งข้าวเจ้า แป้งท้าวยายม่อม แป้งมัน สายบัว น้ำกะทิ และเนื้อมะพร้าวทึนทึกขูดหยาบไว้โรยหน้า

สำหรับสำรับอาหารคาวอยากให้มารับประทาน ห่อหมก 2 เกลอ "**หมกหยวกกล้วย**" ใช้พริกแกงเผ็ดกับเนื้อหยวกกล้วย ผสมกะทิ เติมเนื้อหมู และ "**หมกหน่อไม้**" เน้นหน่อไม้สดเคี่ยนเป็นเส้นผสมพริกแกง ใช้พริกสด ห่อด้วยใบตอง นำไปนึ่งครึ่งชั่วโมง "**ยำหัวปลี**" จานแก้เลี่ยนหัวปลีสดซอยบาง แช่น้ำเกลือเพื่อไม่ให้ดำคล้ำ ก่อนคลุกเคล้าน้ำยำรสกลมกล่อมด้วยกะทิสดเคี่ยว เมนูชื่อดังยอดฮิต "**ต้มเล้ง**" 3 พลังความหวานของน้ำซุปหวานต้มกระดูก หวานจากหัวไชเท้าหั่นแว่น และน้ำตาลกรวด

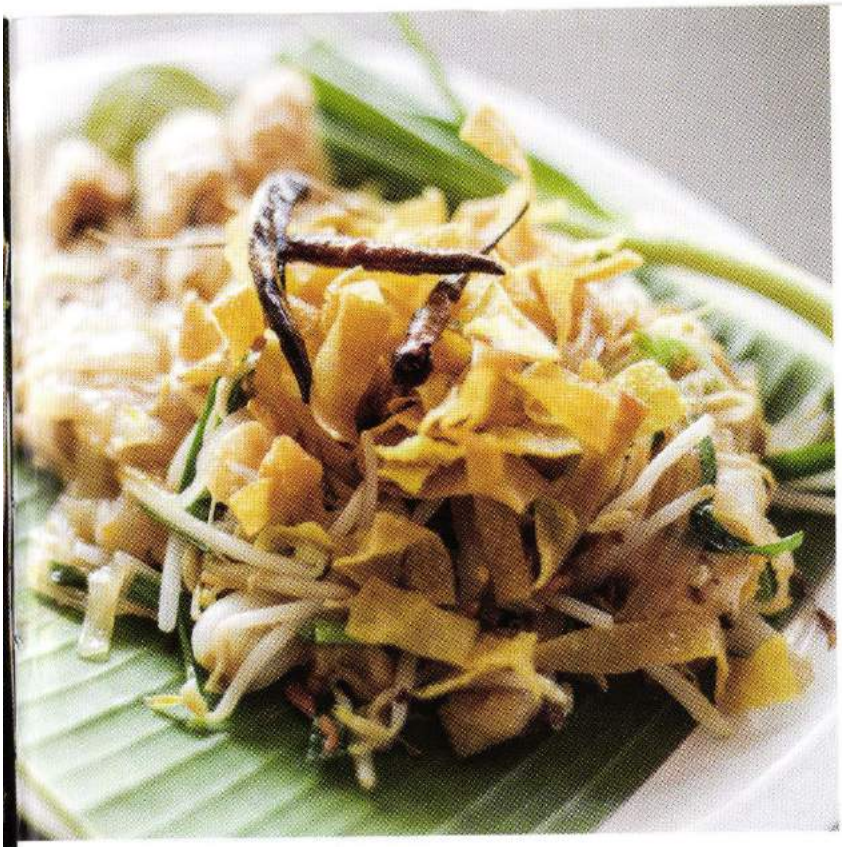

เสน่ห์การกินอาหารไทย
ก๋วยเตี๋ยวผัดไทย

ผัดไทยโบราณเขาวงชื่อดังประจำถิ่น ก่อนถึงเขาวงพระจันทร์ จะเห็นรถจอดเรียงรายกันริมทางเป็นร้านยอดนิยมประจำถิ่น น้ำปรุงผัดไทยเป็นสูตรโบราณลับเฉพาะตัว เคล็ดลับคือความอร่อยกลมกล่อมแทบไม่ต้องปรุงเลย วัตถุดิบคัดสรรมาอย่างพิเศษ เส้นก๋วยเตี๋ยวสด เนื้อเหนียวนุ่ม เพิ่มความน่ารับประทานด้วยการโรยหน้าแผ่นเกี๊ยวกรอบชิ้นเล็กแกล้มกับเส้นเข้ากันอย่างลงตัว เท่านี้ยังไม่พอหากใส่กากหมูหอมกรอบมันยิ่งอร่อย มีหลายเมนูให้เลือกอิ่มกันทั้งผัดไทยโบราณธรรมดาหรือจะซูเปอร์ซีฟู้ด ที่จัดเต็มทั้งกุ้งสดนำไปทอดทั้งเปลือกรับประทานได้ทั้งตัว และปลาหมึกกล้วยเสิร์ฟมาทั้งตัวอร่อยอย่างจุใจ รับรองต้องสั่งรับประทานเพิ่มอีกจานอย่างแน่นอน

***ติดต่อ** : ร้านผัดไทยโบราณเขาวง*
49/3 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยโป่ง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
โทรศัพท์ : 08 8875 4648

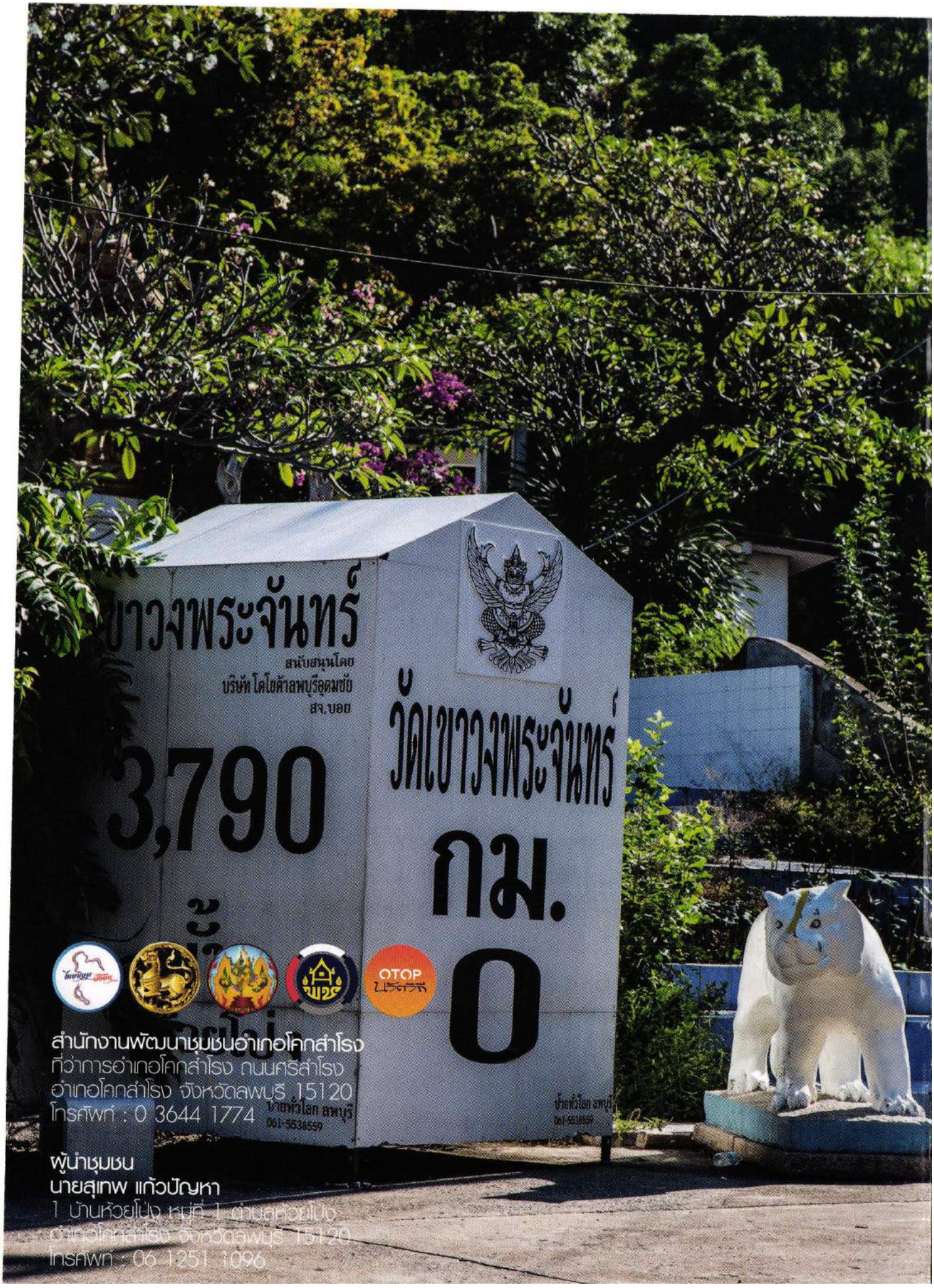

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโคกสำโรง
ที่ว่าการอำเภอโคกสำโรง ถนนศรีสำโรง
อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี 15120
โทรศัพท์ : 0 3644 1774

ผู้นำชุมชน
นายสุเทพ แก้วปัญหา
1 บ้านห้วยโป่ง หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยโป่ง
อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี 15120
โทรศัพท์ : 06 1251 1096